

דוחות כספיים מאוחדים

נוסח משולב של גילוי דעת 57, כפי שתוקן על ידי גילוי דעת 59, גילוי דעת 68, תקן חשבונאות מספר 8, תקן חשבונאות מספר 11, תקן חשבונאות מספר 15, תקן חשבונאות מספר 19, תקן חשבונאות מספר 20 (מתוקן) ותקן חשבונאות מספר 22^(*)

תוכן עניינים

עמוד		
3	מ ב ו א	1.
		2.
		ד י ו ן :
4	הגדרות	2.1
4	הצורך בדוחות כספיים מאוחדים	2.2
5	קיום שליטה - תנאי לאיחוד דוחות כספיים	2.3
6	סייגים לאיחוד דוחות כספיים	2.4
7	איחוד דוחות כספיים בנסיבות מיוחדות	2.5
	חברות מוחזקות בשליטה משותפת	2.6
8	(עיסקאות משותפות)	
	שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה הבת	2.7
10	מוניטין	2.8
11	ביטול עיסקאות ויתרות בין-חברתיות	2.9
14	הדיווח על תוצאות הפעולות לרגל רכישת השקעה בחברה בת ולרגל מכירת השקעה בחברה בת	2.10
17	שינויים בשיעורי ההחזקה	2.11
18	זכויות המיעוט	2.12
19	החזקה הדדית של ניירות ערך	2.13
21	היוון רווחים	2.14
26	נוהלי האיחוד	2.15
27		

^(*) אושר בהתאם להחלטות הוועדה לכללי חשבונאות ודיווח כספי והמועצה המקצועית המייעצת, שהאחרונות בהן היו מהימים 15 במרס 1994 ו-2 בפברואר 1994, בהתאמה ואושר לפירסום על ידי הוועד המרכזי בהתאם להחלטתו מיום 4 באפריל 1994.

תוכן עניינים (המשך)

עמוד		2. דיון - המשך
27	מסים על ההכנסה	2.16
28	מדיניות חשבונאית אחידה	2.17
28	דוחות כספיים משולבים	2.18
		3. המלצות
29	התנאים והסייגים לאיחוד דוחות כספיים	3.1
	חברות מוחזקות בשליטה משותפת	3.2
29	(עסקאות משותפות)	
	שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה	3.3
	האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה	
30	הבת	
31	מוניטין	3.4
32	ביטול עסקאות ויתרות בין-חברתיות	3.5
	הדיווח על תוצאות הפעולות לרגל רכישת השקעה	3.6
33	בחברה בת ולרגל מכירת השקעה בחברה בת	
34	שינויים בשיעורי ההחזקה	3.7
34	זכויות המיעוט	3.8
35	החזקה הדדית של מניות	3.9
36	החזקה הדדית של אגרות חוב	3.10
36	החזקה הדדית של ניירות ערך המירים	3.11
36	היוון רווחים	3.12
37	מסים על ההכנסה	3.13
37	מדיניות חשבונאית אחידה	3.14
38	גילוי	3.15
		4. תחילה והוראות מעבר
39	תחילה	4.1
39	הוראות מעבר	4.2
40	שינויים בתקני חשבונאות אחרים	4.3-4.4
40		נספח

1. מ ב א

1.1 גילוי דעת 15, שפורסם בינואר 1976, כלל המלצות לעריכת דוחות כספיים מאוחדים באשר דוחות אלה מספקים מידע משמעותי על קבוצת חברות שבשליטת החברה האם בכללותה.

1.2 במרוצת השנים, שחלפו מאז פרסומו של גילוי דעת 15, פרסומו בעולם גילויי דעת אחדים הדנים בדוחות כספיים מאוחדים. הבולטים והחשובים שביניהם הם:

STATEMENT OF FINANCIAL ACCOUNTING STANDARDS
NO. 94 - CONSOLIDATION OF ALL MAJORITY-OWNED
SUBSIDIARIES

שפורסם על ידי FINANCIAL ACCOUNTING STANDARDS BOARD באוקטובר 1987 בארצות הברית(1).

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 27 -
CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS AND
ACCOUNTING FOR INVESTMENTS IN SUBSIDIARIES

שפורסם באפריל 1989 על ידי הוועדה לתקנים בינלאומיים בחשבונאות(2).

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 31 -
FINANCIAL REPORTING OF INTERESTS IN JOINT
VENTURES

שפורסם בנובמבר 1990 על ידי הוועדה לתקנים בינלאומיים בחשבונאות (יאס"ק)(3).

1.3 המגמות המשתקפות בגילויי הדעת החדשים שפורסמו בעולם והניסיון שנצבר במהלך יישומו של גילוי דעת 15 חייבו לבחון מחדש את ההמלצות שנכללו בגילוי דעת 15 לצורך עדכון, שינויין, התאמתן או החלפתן.

(1) גילוי דעת מספר 94 של המועצה לתקנים בחשבונאות כספית ארה"ב - איחוד של כל חברות הבנות שבבעלות הרוב.

(2) תקן בינלאומי בחשבונאות מספר 27 - דוחות כספיים מאוחדים והטיפול החשבונאי בהשקעות בחברות בנות.

(3) תקן בינלאומי בחשבונאות מספר 31 - דיווח כספי של אינטרסים בעסקאות משותפות.

2. דיון

2.1 הגדרות

"שליטה" היא היכולת לקבוע את המדיניות הכספית והתפעולית של תאגיד כדי להפיק הטבות ממשאביו ומפעילויותיו.

"חברה בת" היא חברה הנשלטת על ידי חברה אחרת.

"חברה אם" היא חברה השולטת באחת או יותר חברות בנות.

"קבוצת חברות" היא חברה אם וכל החברות הבנות שבשליטתה.

"דוחות כספיים מאוחדים" הם דוחות כספיים של קבוצת חברות המוצגים כדוחות כספיים של ישות כלכלית אחת.

"זכויות המיעוט" הן:

החלק שאינו שייך במישרין או בעקיפין (דהיינו - באמצעות חברות בנות) לחברה האם;⁽⁴⁾

בדוח רווח והפסד - בתוצאות הפעולות של חברות בנות; במאזן - בעודף הנכסים על ההתחייבויות של חברות בנות.⁽⁵⁾

2.2 הצורך בדוחות כספיים מאוחדים

ציבור המשתמשים בדוחות הכספיים של החברה האם מעוניין בדרך כלל במידע המתייחס למצב הכספי, לתוצאות הפעולות ולתזרימי המזומנים של קבוצת החברות שבשליטתה כשל יחידה עסקית-כלכלית אחת.

⁽⁴⁾ שיעורי החזקה אפקטיביים לצורך חישוב חלק החברה האם בתוצאות הפעולות ובעודף הנכסים על ההתחייבויות נקבעים על ידי חיבור שיעור ההחזקה הישיר על ידי החברה האם עם מכפלות שיעורי ההחזקה של החברה האם בחברה הבת האחרת (או בחברות הבנות האחרות) המחזיקה (או המחזיקות) במישרין בחברה הבת, בשיעור ההחזקה הישיר של החברה הבת האחרת בחברה הבת. במקרה של החזקות שרשרת, תחושב המכפלה האמורה לאורך השרשרת כולה. במקרה של קיום החזקות על ידי מספר חברות בנות, יחוברו התוצאות של כל המכפלות כאמור.

⁽⁵⁾ לגבי עודף התחייבויות על נכסים, ראה סעיף 2.12.4 להלן.

ההנחה הבסיסית היא שמאחר שהנכסים, ההתחייבויות, ההכנסות, ההוצאות ותזרימי המזומנים של החברה האם ושל החברות הבנות שבשליטתה מופעלים ומנוהלים במרוכז, הצגתו של המידע הכספי המאוחד היא משמעותית, שימושית ומועילה יותר מנקודת ראותם של בעלי המניות של החברה האם ומשתמשים אחרים מאשר הצגת הדוחות הכספיים של החברה האם בלבד.

המידע הכלול בדוחות הכספיים המאוחדים הוא בלתי מספק מנקודת ראותם של הנושים של כל אחת מחברות הקבוצה ושל המיעוט בחברות הבנות. משום כך אין הדוחות הכספיים המאוחדים אמורים לשמש תחליף לדוחות הכספיים הנפרדים של חברות הקבוצה.

הדוחות הכספיים המאוחדים נועדו להציג מידע כספי המתייחס לקבוצת החברות כשל ישות כלכלית אחת, תוך התעלמות מהיותן של החברות ישויות משפטיות נפרדות. איחוד דוחות כספיים מתבסס על הגישה הרווחת בחשבונאות המודרנית של העדפת המהות הכלכלית של העיסקאות על פני צורתן המשפטית-הפורמלית.

2.3 קיום שליטה - תנאי לאיחוד דוחות כספיים

2.3.1 תנאי מוקדם והכרחי לאיחוד דוחות כספיים הוא קיום שליטה של החברה האם בחברות הבנות.

2.3.2 השליטה נחשבת כמתקיימת כאשר החברה האם מחזיקה, במישרין או בעקיפין⁽⁶⁾, מניות המקנות יותר ממחצית זכויות הצבעה בחברה הבת והזכויות למינוי מרבית חברי הדירקטוריון שלה⁽⁷⁾, אלא אם כן קיימות נסיבות המונעות בעליל מהחברה האם יישום השליטה בפועל.

⁽⁶⁾ שיעורי החזקה אפקטיביים לצורך חישוב זכויות הצבעה בחברות בנות המוחזקות על ידי חברה אם וחברות בנות גם יחד נקבעים על ידי חיבור אריתמטי של שיעורי החזקה הישירים בחברה הבת על ידי החברה האם והחברות הבנות האחרות;

⁽⁷⁾ או - גוף הממלא תפקיד מקביל לשל דירקטוריון.

2.3.3 על אף האמור לעיל, שליטה עשויה להתקיים גם בהעדר החזקת מרבית המניות המקנות זכויות הצבעה בכל אחד מהמקרים כדלהלן:

- 2.3.3.1 החזקת מרבית זכויות ההצבעה מכוח הסכם שאינו נושא אופי ארעי עם בעלי מניות אחרים בחברה המוחזקת;
- 2.3.3.2 קביעת המדיניות הפיננסית והתפעולית מכוח הסכם שאינו נושא אופי ארעי עם בעלי מניות אחרים בחברה המוחזקת;
- 2.3.3.3 החזקת זכויות למינוי מרבית חברי הדירקטוריון⁽²⁾ של החברה המוחזקת;
- 2.3.3.4 זכות ההכרעה בהצבעות בדירקטוריון⁽²⁾ של החברה המוחזקת.

2.3.4 ניתן לקיים מצב של שליטה בחברה מוחזקת רק על ידי חברה מחזיקה אחת בלבד. מסיבה זו, כל אימת שהתנאים לקיום שליטה כמפורט בסעיפים 2.3.3.1 עד 2.3.3.4 לעיל, חלים אצל יותר מחברה מחזיקה אחת, השליטה אינה מתקיימת ובשל כך איחוד דוחות כספיים אינו אפשרי. קביעה זו נועדה למנוע אפשרות איחוד בו-זמני של דוחות כספיים של חברה מוחזקת על ידי יותר מחברה מחזיקה אחת.

2.4 סייגים לאיחוד דוחות כספיים

2.4.1 בכל אחד משלושת המקרים שלהלן אין לערוך דוחות כספיים מאוחדים:

- א. השליטה היא ארעית מאחר שההשקעה בחברה הבת נרכשה ומוחזקת מלכתחילה במטרה לממשה בעתיד הקרוב;
- ב. החברה הבת פועלת בחוץ לארץ בתנאים של הגבלות כלכליות ומוניטריות שאינן נושאות אופי ארעי הפוגעות באופן משמעותי ביכולתה להעביר כספים לחברה האם;
- ג. השליטה הפורמלית של החברה האם אינה קיימת בפועל, כגון בנסיבות של חודל-פירעון של החברה הבת שניטשה או שהועברה לידי מפרק או כונס נכסים.

2.4.2 חברה בבעלות מלאה של חברה אחרת אינה נדרשת לערוך דוחות כספיים מאוחדים, מאחר שצורכי המשתמשים בדוחות הכספיים עשויים לבוא על סיפוקם על ידי הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה האם.

2.4.3 בג"ד 15 נקבע כי, בדרך כלל, החזקת 75% או יותר מהמניות המקנות חלק ברווחים על ידי בעלי מניות חיצוניים בחברה בת היא סיבה להימנעות מאיחוד דוחותיה הכספיים. גישה זו התבססה על ההכרה שאין לכלול בדוחות כספיים האמורים לשמש בראש ובראשונה את בעלי המניות של החברה האם את מלוא הנכסים, ההתחייבויות, ההכנסות וההוצאות של חברות בנות שבהן לבעלי המניות של החברה האם חלק קטן בלבד בבעלות. בארצות מסוימות אין רואים בשנים האחרונות בחלק יחסי גדול של בעלי מניות חיצוניים במניות המקנות חלק ברווחים בחברה בת סיבה להימנעות מאיחוד דוחותיה הכספיים. למרות שהלשכה ערה לשינוי הגישה בנושא זה שחל במקצוע בארצות מסוימות הוחלט להשאיר בעינו את המבחן הכמותי ולמנוע איחוד דוחות כספיים של חברה בת שבה לבעלי מניות חיצוניים 75% או יותר מהמניות המקנות חלק ברווחים.

2.5 איחוד דוחות כספיים בנסיבות מיוחדות

2.5.1 בעבר נהוג היה שלא לאחד דוחות כספיים של חברה בת במקרה של קיום שוני מכריע במהות עסקיה לעומת מהות עסקיהן של החברות האחרות שבקבוצה. בשנים האחרונות נתגבשה במקצוע בעולם ההכרה כי העדר הומוגניות במהות העסקים של חברות הקבוצה אינו מצדיק כשלעצמו הימנעות מאיחוד דוחותיהן הכספיים.

עתה רווחת הדעה שכשם שחברות תעשייתיות או מסחריות כוללות בדוחותיהן הכספיים את פעולותיהן ועיסקאותיהן בתחומים שונים, כגון: מימון, נדל"ן וחכירה, מן הראוי לכלול אותן פעילויות ועיסקאות בדוחות כספיים מאוחדים גם כשהן מבוצעות במסגרת חברות בנות המהוות ישויות משפטיות נפרדות.

2.5.2^א צרוף נכסים, התחייבויות, הוצאות והכנסות שמקורם בפעילויות מגוונות הנבדלות ביניהן מבחינת הרווחיות, רמת הסיכון, היקף ההשקעה הנדרשת וכיו"ב עלול לשבש ולטשטש את המידע המתייחס לכל אחת מאותן פעילויות. ברם – בעיה זו מוצאת כיום את פתרונה במסגרת החובה למתן גילוי מפורט על-פי מגזרים. חובה זו מעוגנת בתקן חשבונאות מספר 11, דיווח מגזרי.

2.5.3 החלת חובה כללית של איחוד דוחות כספיים, על אף קיום אפשרי של שוני מכריע במהות עסקיהן של חברות הקבוצה, על תאגידים בנקאיים וחברות ביטוח חייב תאום מוקדם עם הרשויות המפקחות על גופים אלה.

2.6 חברות מוחזקות בשליטה משותפת (עיסקות משותפות)

2.6.1 חברה מוחזקת בשליטה משותפת (עיסקה משותפת) הינה חברה המוחזקת על ידי מספר גורמים ביניהם קיימת הסכמה חוזית לשליטה משותפת. ההסכמה החוזית יכולה להתבטא במתכונות שונות (הסכם, תקנון ההתאגדות של החברה ועוד) והיא תעסוק בדרך כלל בנושאים הבאים: - אופי וסוג הפעילות בחברה המשותפת. - מינוי ההנהלה (מועצת המנהלים; הנהלה בכירה וכיו"ב). - תרומת הצדדים להון. - חלוקת התוצרת, ההכנסות, ההוצאות ותוצאות הפעולות בין הצדדים. חברה המוחזקת במשותף על ידי מספר גורמים אשר לא קיים ביניהם הסכם לשליטה משותפת איננה חברה מוחזקת בשליטה משותפת (עיסקה משותפת).

2.6.2 קיים שוני בין חברה מוחזקת בה יש לחברה המחזיקה השפעה מהותית (SIGNIFICANT INFLUENCE) כהגדרתה בגילוי דעת 22 של לשכת רואי חשבון בישראל, בין חברה מוחזקת בשליטה משותפת (JOINTLY CONTROLLED ENTITY), לבין

^א תוקן על ידי סעיף 85 לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 11 בתחילה מ-2002.1.1

חברה מוחזקת בה יש לחברה המחזיקה שליטה
כהגדרתה בסעיף 2.3 לעיל.

בחברה בשליטה משותפת קבלת ההחלטות,
בתחומים שהינם חיוניים למטרות העיסקה
המשותפת, הינה במשותף ובהסכמת כל מחזיקי
המניות, לעומת חברה שאינה כני"ל בה יכולות
להתקבל החלטות בניגוד לדעת בעלי מניות
מסוימים, גם אם יש להם השפעה מהותית בחברה
זו.

הסכם לשליטה משותפת קובע שליטה משותפת בין
הצדדים לעיסקה, מבלי שלאחד הצדדים תהיה
שליטה בלעדית בקבלת ההחלטות, ללא קשר
לחלקו בעיסקה. במקרים בהם מתקיימת שליטה
בלעדית, הרי שיש לראות בגוף הנשלט כבחברה בת
של הצד השולט והיא תאוחד במלואה כנדרש לגבי
חברות בנות.

כתוצאה מכך, מסתמנת בעולם בשנים האחרונות
אבחנה בטיפול החשבונאי בין חברה מוחזקת בה יש
לחברה המחזיקה השפעה מהותית, בין חברה
מוחזקת בשליטה משותפת, לבין חברה מוחזקת בה
יש לחברה המחזיקה שליטה בלעדית.

2.6.3 בהתבסס על הבחנה זו מטופלת ההחזקה המקנה
השפעה מהותית בחברה מוחזקת לפי שיטת השווי
המאזני, כנקבע בגילוי דעת 22 של לשכת רואי
חשבון בישראל. החזקה המקנה שליטה בלעדית
בחברה המוחזקת מטופלת לפי שיטת האיחוד
המלא, כנקבע בגילוי דעת זה, ואילו החזקה המקנה
שליטה משותפת בחברה מוחזקת מטופלת לפי
שיטת האיחוד היחסי.

האיחוד היחסי נועד לשקף בצורה נאותה יותר את
המהות הכלכלית של ההסדר המקנה לחברה
המחזיקה חלק יחסי בהטבות הכלכליות העתידיות
הגלומות בנכסים ובהתחייבויות של חברה
המוחזקת בשליטה משותפת.

2.6.4 הלשכה החליטה שדוחותיהן הכספיים של חברות
בשליטה משותפת יטופלו בדרך של איחוד יחסי
(PROPORTIONATE CONSOLIDATION).

2.6.5 איחוד יחסי מיושם בדרך של חיבור חלקה היחסי של החברה המחזיקה בכל אחד מפריטי הנכסים, ההתחייבויות, ההוצאות וההכנסות של החברה המוחזקת עם אותם פריטים בדוחותיה הכספיים של החברה המחזיקה. רווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין-חברתיות המתייחסים לנכסים (רכוש קבוע או מלאי) שטרם הופחתו או שטרם נמכרו לגורמים חיצוניים יטופלו במהלך האיחוד היחסי כמוסבר בסעיף 2.9.8 להלן.

2.6.6 יינתן גילוי לחלק היחסי של החברה המחזיקה בהתחייבויות התלויות ובהתקשרויות של החברה המוחזקת בשליטה משותפת או למלוא ההתחייבויות התלויות וההתקשרויות של החברה המוחזקת בשליטה משותפת אם אחריותה של החברה המחזיקה בגינת הינה בלתי מוגבלת. (ראה גם סעיף 3.15 ו').

2.7 שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה הבת

2.7.1 שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריכי הדוחות הכספיים של החברות הבנות מקשה על איחוד דוחות כספיים. קושי זה גובר ככל שפרק הזמן שבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה הבת (להלן - פער הזמן) ארוך יותר. מסיבה זו רצוי כי לצורך איחוד הדוחות הכספיים תאריכי הדוחות הכספיים של החברות הבנות יהיו זהים לתאריך הדוחות הכספיים של החברה האם. דבר זה עולה בקנה אחד עם הדרישות המעוגנות בחוקים הפיסקליים הנהוגים בישראל. עם זאת ניתן במקרים חריגים לאחד דוחות כספיים של חברה בת הערוכים לתאריך שונה מתאריך הדוחות הכספיים של החברה האם בהתקיים שני התנאים הבאים גם יחד:

א. החברה הבת רשומה ופועלת במדינת חוץ שחוקיה מחייבים עריכת דוחות כספיים לתאריך השונה מזה של החברה האם;

ב. הדוחות הכספיים של החברה הבת ערוכים לתאריך המקדים את תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם ופער הזמן ביניהם אינו עולה על שלושה חודשים. פער זמן העולה על שלושה חודשים מונע לחלוטין אפשרות של איחוד דוחות כספיים של החברה הבת עם אלה של החברה האם.

כל עוד מתקיים פער הזמן הוא יישמר בעקיבות בכל התקופות המדווחות כדי למנוע עיוותים בדיווח וכדי לאפשר השוואתיות משמעותית בין התקופות המדווחות. עם זאת, מובן מאליו שניתן לצמצם את פער הזמן או לבטלו כליל.

2.7.2 איחוד דוחות כספיים בעת קיום פער זמן מחייב התייחסות לאירועים מסוימים שהתרחשו בפער הזמן כדלהלן:

- א. יובאו בחשבון פריטים תוצאתיים מיוחדים;
- ב. יובאו בחשבון הפסדים שוטפים חריגים ואולם לא יובאו בחשבון רווחים כל שהם והפסדים שוטפים שאינם חריגים;
- ג. יינתן ביטוי לתנועות הוניות (השקעות בהון מניות, דיבידנדים וכיו"ב);
- ד. יובאו בחשבון עיסקאות בין-חברתיות חריגות והן ינותחו ויוצגו בהתאם למהותן.

2.8 מוניטין

2.8.1³ עודף עלות הרכישה של השקעה בחברה בת על חלק החברה האם בשוויים הנאות של נכסיה המזוהים (לרבות נכסים בלתי מוחשיים) בניכוי שוויין הנאות של התחייבויותיה המזוהות (לאחר ייחוס מסים כאמור בסעיף 2.8.12

³ תוקן על ידי סעיף 34(א) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-2006.1.1.

להלן) במועד הרכישה הוא מוניטין הנובע מרכישת ההשקעה בחברה הבת. מוניטין זה ייכלל כנכס במאזן המאוחד מאחר שהוא מייצג תשלום בגין ציפיות לרווחים בעתיד.

2.8.2 שוויים הנאות של החובות וההתחייבויות המזוהים, שאינם נושאים ריבית או הנושאים ריבית בשיעורים השונים במידה מהותית משיעורי הריבית הנהוגים בשוק, הוא שוויים הנוכחי (PRESENT VALUE) המהווך לפי שיעורי הריבית הנהוגים לגבי חובות והתחייבויות ברמת סיכון ותקופות פירעון דומות במועד רכישת ההשקעה בחברה הבת.

2.8.3 בקביעת שוויים הנאות של הנכסים וההתחייבויות המזוהים לצורך חישוב המוניטין יש להביא בחשבון התחייבויות תלויות הטעונות הכללה במאזן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, וכן אלה שלא באו לידי ביטוי במאזנה של החברה הבת, אך הובאו בחשבון בהסכם רכישת ההשקעה בחברה הבת בעת קביעת מחיר הרכישה.

2.8.4 חישוב המוניטין במקרה של רכישות חלקיות שנעשו עד אשר שיעור החזקה של החברה האם הגיע לראשונה לשיעור המקנה "השפעה מהותית" כמוגדר בסעיף 1.2.6 לגילוי דעת 22, ייערך מיום שבו עלתה ההשקעה לראשונה על השיעור האמור.

2.8.5^ג בוטל.

2.8.6^ד בוטל.

2.8.7^ה בוטל.

^ג בוטל על ידי סעיף 34 (ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.
^ד בוטל על ידי סעיף 34 (ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.
^ה בוטל על ידי סעיף 34 (ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

2.8.8¹ בוטל.

2.8.9 הפרשים אפשריים שיתבררו בעתיד כתוצאה מיישוב או סילוק התחייבויות תלויות בסכומים השונים מאלה שהובאו בחשבון לצורך חישוב המוניטין או המוניטין השלילי במועד רכישת ההשקעה בחברה בת יטופלו כדלהלן:

א.¹ הפרשים שיתבררו עד תום שנת עסקים שלמה אחת שלאחר השנה שבה נרכשה ההשקעה בחברה בת יחייבו תיקון של יתרת המוניטין. אם ביום הרכישה נוצר מוניטין שלילי, הפרשים אלו ייזקפו לרווח והפסד תקופתי.

ב. הפרשים שיתבררו לאחר תום שנת עסקים שלמה אחת לאחר השנה שבה נרכשה ההשקעה בחברה בת ייחשבו כאירועים שוטפים וייזקפו בהתאם לדוח רווח והפסד התקופתי.

2.8.10^ח בוטל.

2.8.11^ט מוניטין הכלול במאזנים של חברות בנות בעת רכישת השליטה בהן על ידי החברה האם והנובע מרכישותיהן הקודמות של חברות בנות, אינן נחשב לנכס מזוהה והחלק היחסי שנרכש על ידי החברה האם יבוטל במהלך קביעת המוניטין הנובע מרכישת ההשקעה בחברה הבת כאמור בסעיף 2.8.1 לעיל.

¹ בוטל על ידי סעיף 34 (ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

^ח תוקן על ידי סעיף 34 (ג) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

^ח בוטל על ידי סעיף 34 (ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

^ט תוקן על ידי סעיף 9(6) בג"ד 59.

2.8.12' השוני בין בסיס המס של הנכסים וההתחייבויות המזוהים לבין שוויים ההוגן במועד רכישת ההשקעה בחברה בת גורם להיווצרות הפרשים זמניים (TEMPORARY DIFFERENCES) המחייבים הכרה בהתחייבויות מסים נדחים או בנכסי מסים נדחים. עם זאת, אין להכיר בהתחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים בגין מוניטין או מוניטין שלילי, בהתאמה.

2.8.13^א בוטל.

2.9 ביטול עיסקאות ויתרות בין-חברתיות

2.9.1 מטרת הדוחות הכספיים המאוחדים היא להציג את תוצאות הפעולות ואת המצב הכספי של חברות הקבוצה כשל יחידה כלכלית אחת.

בהתאם לכך ייכללו במאזן המאוחד יתרות המתייחסות לגורמים חיצוניים בלבד ובדוח רווח והפסד ייכללו הכנסות והוצאות המתייחסות לעיסקאות עם גורמים חיצוניים בלבד. מסיבה זו כל העיסקאות והיתרות הבין-חברתיות טעונות ביטול.

2.9.2 יתרות מאזניות בין-חברתיות (יתרת חובה במאזן של חברה אחת כנגד יתרת זכות במאזן של חברה אחרת בקבוצת החברות) טעונות ביטול.

2.9.3 ניתן לחלק את העיסקאות הבין-חברתיות הטעונות ביטול לשתי קבוצות עיקריות:

א. עיסקאות בין-חברתיות שלביטולן אין השפעה על הרווח או ההפסד המאוחד; אלה עיסקאות בין-חברתיות תוצאתיות (הכנסה בדוח רווח והפסד של חברה אחת כנגד הוצאה בדוח רווח

¹ תוקן על ידי סעיף 102(א) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 19 בתחילה מ-1.1.2005.

^א בוטל על ידי סעיף 34(ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

והפסד של חברה אחרת בקבוצה). מטרת הביטול של עיסקאות בין-חברתיות שבקבוצה היא למנוע כפילות וניפוח בפריטים תוצאתיים.

ב. עיסקאות בין-חברתיות שלביטולן השפעה על הרווח או ההפסד המאוחד; אלה עיסקאות הכרוכות בסעיף תוצאתי (בדרך כלל מכירות) בדוח רווח והפסד של חברה אחת כנגד סעיף מאזני (בדרך כלל נכס - מלאי או רכוש קבוע) במאזן של חברה אחרת בקבוצה. נוכח העובדה שעד אשר הנכס שהוא נשוא העסקה הבין-חברתית לא נמכר לגורם חיצוני או לא הופחת, תהליך הפקת הרווח אינו מושלם, רווחים או הפסדים הנובעים מעיסקאות בין-חברתיות אלה טעונים ביטול. הביטול נועד למנוע הכללת רווחים שלא מומשו מצד אחד והכללת נכסים בסכומים העולים על עלותם הממשית לקבוצה מצד שני.

2.9.4 הרווח הטעון ביטול הוא רווח גולמי וזאת כדי למנוע הכללת הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות בערך המלאי המוצג במאזן המאוחד.

2.9.5 הרווח שלא מומש יבוטל תמיד בסכומו המלא. במקרה של מכירות בין-חברתיות שבוצעו על ידי החברה האם או על ידי חברה בת בבעלות מלאה של החברה האם, הרווח שלא מומש יבוטל במלואו כנגד חלקה של החברה האם ברווח המאוחד. במקרה שהמכירות הבין-חברתיות בוצעו על ידי חברה בת בבעלות חלקית, ביטול הרווח ייזקף בחלקו היחסי המתאים כנגד חלק המיעוט ברווחי החברה הבת.

2.9.6³¹ אין לבטל הפסדים המייצגים ירידת ערך בערכם של הנכסים הלא כספיים ששימשו נשוא העיסקאות הבין-חברתיות.

³¹ תוקן על ידי סעיף 124(ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 15 בתחילה מ-1.1.2003.

2.9.7 אין לבטל רווחים שמקורם בעסקאות שנקשרו בטרם הפכו החברות לחברות הקבוצה בשליטת החברה האם.

2.9.8 רווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין-חברתיות עם חברות המוחזקות בשליטה משותפת כמוסבר בסעיף 2.6, המתייחסים לנכסים (רכוש קבוע או מלאי) שטרם הופחתו או שטרם נמכרו לגורמים חיצוניים יטופלו במהלך האיחוד היחסי כדלהלן:

2.9.8.1 נכסים שנמכרו על ידי החברה המחזיקה לחברה המוחזקת בשליטה משותפת - יוכר הרווח, או ההפסד, בשיעור חלקם של המשתתפים האחרים ויבוטל החלק המתייחס לחברה המוכרת.

2.9.8.2 אם החברה המוחזקת בשליטה משותפת היא חברת שיוק משותפת המהווה זרוע ארוכה של כל החברות המחזיקות -

יבוטל הרווח, או ההפסד, במלואו.

2.9.8.3 נכסים שנקנו על ידי החברה המחזיקה מהחברה המוחזקת בשליטה משותפת -

חלקה של החברה המחזיקה ברווח או בהפסד יוכר בד בבד עם הפחתתו של הנכס נשוא העסקה הבין-חברתית או עם מכירתו לגורם חיצוני.

2.9.8.4³¹ הפסד המייצג ירידת ערך של נכס לא כספי, נשוא העסקה הבין-חברתית, יוכר במלואו.

³¹ תוקן על ידי סעיף 124(ג) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 15 בתחילה מ-2003.1.1.

**2.10 הדיווח על תוצאות הפעולות לרגל רכישת השקעה
בחברה בת ולרגל מכירת השקעה בחברה בת**

2.10.1 לצורך סעיף זה: התקופה המדווחת היא בדרך כלל תקופת ביניים רבעונית; בהעדר דיווח רבעוני - התקופה המדווחת היא תקופת ביניים אחרת הקצרה משנת עסקים שלמה; בהעדר דיווח ביניים - התקופה המדווחת היא שנת עסקים שלמה.

2.10.2 בדרך כלל מן הראוי לשמור על המועדים המדוייקים של העיסקאות בטיפול החשבונאי ברכישת ההשקעה בחברה בת ובמכירת השקעה בחברה בת במהלך התקופה המדווחת, דהיינו:

א. ברכישת השקעה בחברה בת - להתחיל באיחוד דוח רווח והפסד שלה החל ממועד הרכישה. מועד הרכישה אינו בהכרח התאריך הנקוב במסמכים הפורמליים הקשורים ברכישה אלא התאריך של העברת השליטה בפועל בחברה הבת.

ב. במכירת השקעה בחברה בת - להפסיק את איחוד דוח רווח והפסד החל ממועד העברת השליטה בפועל.

2.10.3 בהעדר נתונים מלאים, ניתן מטעמי נוחות לאחד את תוצאות פעולותיה של חברה בת שההשקעה בה נרכשה במהלך התקופה המדווחת או לחדול מלאחד את תוצאות פעולותיה של חברה בת שההשקעה בה מומשה במהלך התקופה המדווחת מתחילת אותה תקופה או מתחילת התקופה שלאחריה על-פי המועד הקרוב יותר למועד הרכישה או המימוש בפועל של ההשקעה.

אם כתוצאה מדרך טיפול זו שונה חלקה של החברה האם בתוצאות פעולותיה של החברה הבת במידה מהותית מהחלק כאמור המחושב על פי המועדים המדוייקים של הרכישה או המימוש של ההשקעה, ההפרש הנובע מכך יטופל לפי בסיס השווי המאזני.

- 2.10.4 אין לאחד למפרע בדרך של הצגה מחדש (RESTATEMENT) דוחות כספיים של חברות בנות שהשליטה בהן נרכשה בתקופה המדווחת.
- 2.10.5 אין לבטל למפרע בדרך של הצגה מחדש (RESTATEMENT) איחוד דוחות כספיים של חברות בנות שהשליטה בהן נפסקה בתקופה המדווחת.
- 2.10.6 הגמישות בקביעת מועדי התחלת האיחוד של דוח רווח והפסד של חברה בת שנרכשה במהלך התקופה המדווחת או הפסקת האיחוד של דוח רווח והפסד של חברה בת שנמכרה במהלך התקופה המדווחת מוסברת על רקע השכיחות ההולכת וגוברת של עריכת דוחות כספיים רבעוניים מצד אחד ובעיית הזמינות של דוחות כספיים של חברה בת הערוכים למועד המדויק של רכישה או מכירה של ההשקעה בחברה הבת מצד שני.
- 2.10.7 התוצאה הכוללת על שני מרכיביה - מרכיב תוצאות הפעולות עד מועד מכירת ההשקעה בחברה בת ומרכיב רווח הון או הפסד הון מהמכירה - אינה מושפעת ממועד הפסקת האיחוד של דוח רווח והפסד של החברה הבת.
- 2.10.8¹⁷ במכירת השקעה בחברה בת, המהווה פעילות מופסקת, כהגדרתה בתקן חשבונאות מספר 8 פעילויות מופסקות, יחולו הכללים באותו התקן.

2.11 שינויים בשיעורי החזקה

- 2.11.1 עיסקאות הוניות שלאחר מועד רכישת ההשקעה בחברה בת עשויות להשפיע על החלק היחסי של החברה האם לעומת חלק המיעוט באותה חברה. עיסקאות אלה כוללות רכישת מניות נוספות בחברה הבת על ידי החברה האם, מכירת ההחזקות של חברה אם בחברה בת במלואן או

¹⁷ תוקן על ידי סעיף 50 לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 8 בתחילה מ-2002.1.1.

בחלקן או הנפקת מניות על ידי חברה בת לצד שלישי.

2.11.2 רכישה נוספת של מניות בחברה הבת על ידי החברה האם מחייבת עריכת השוואה בין שוויים הנאות של הנכסים המזוהים בניכוי שוויין הנאות של ההתחייבויות המזוהות לעומת עלות ההשקעה, לצורך קביעת המוניטין. חישוב המוניטין כאמור ייערך לגבי כל רכישת מניות בחברה בת בנפרד.

2.11.3 מכירת החזקותיה של החברה האם בחברה הבת במלואן או בחלקן או הנפקת מניות על ידי חברה בת לצד שלישי, מקטינות את חלקה של החברה האם בחברה הבת ומגדילות את חלק המיעוט באותה חברה בת. הטיפול החשבונאי מחייב חישוב השווי המאזני של המניות שנמכרו ושל יתרת המוניטין המתייחסת לחלק המניות שנמכרו או חישוב חלקה של החברה האם בחברה הבת לאחר ההנפקה לצד שלישי, לצורך קביעת הרווח או ההפסד ממימוש ההשקעה בחברה בת.

2.11.4¹⁰ ההוראות בדבר הטיפול החשבונאי ברווח והפסד הנובע מהנפקת מניות על ידי החברה הבת לצד שלישי, מימוש אופציות של החברה הבת על ידי צד שלישי או המרה של התחייבויות הניתנות להמרה של החברה הבת על ידי צד שלישי כלולות בגילוי דעת 68 (סעיף 28).

2.12 זכויות המיעוט

2.12.1 יש הסבורים שיש לחשב את זכויות המיעוט בהון העצמי של חברה בת על בסיס שוויים הפנקסי (BOOK VALUE) של הנכסים וההתחייבויות בספרי החברה הבת. הסיבה לכך היא שעיסוקת הרכישה של מרבית המניות של החברה הבת על ידי החברה האם הוא ארוע אקסוגני מבחינת המיעוט.

¹⁰ תוקן על ידי סעיף 110(א) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

- 2.12.2 אחרים סבורים כי חלק המיעוט בהון העצמי של חברה בת יחושב תמיד על בסיס שוויים הנאות (FAIR VALUE) של הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת. הסיבה לכך היא הרצון להבטיח בסיס הערכה אחיד של הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת מנקודת ראותם של כלל בעלי מניותיה - החברה האם ובעלי המניות החיצוניים גם יחד.
- 2.12.3 הלשכה מאמצת את הגישה המובאת בסעיף 2.12.1 לעיל.
- 2.12.4 המיעוט ישא בדרך כלל בחלקו היחסי בהפסדים של חברה בת רק בגבולות חלקו היחסי בהון העצמי של החברה הבת. זקיפת הפסדים העולים על חלקו של המיעוט בהון העצמי של החברה הבת תביא בהכרח להיווצרות יתרת חובה שאינה ניתנת להשבה. זקיפת הפסדים העולים על חלקו של המיעוט בהון העצמי של החברה הבת מותנית בקיום מחויבות של המיעוט לשאת בהפסדים העולים על חלקו בהון העצמי. מחויבות כזו יכולה להתבטא במתן ערבויות על ידי המיעוט להתחייבויות החיצוניות של החברה הבת או באפשרות קיזוז חלקו של המיעוט בהפסדי החברה הבת מהלוואות שניתנו על ידי המיעוט לחברה הבת. בהעדר מחויבות כזו ייזקף עודף ההפסדים המתייחס למיעוט על חלקו בהון העצמי לחובת חלקה של החברה האם, בהיותה מחזיקה במרבית מניותיה של החברה הבת.
- אם לאחר מכן החברה הבת תחל להפיק רווחים - רווחים אלה ייזקפו במלואם לזכותה של החברה האם עד אשר יכוסה במלואו חלק המיעוט בהפסדים שנוקף לחובת החברה האם.
- 2.12.5 זכויות המיעוט בחברות בנות שאוחדו יוצגו בסעיף נפרד במאזן המאוחד בסכום אחד, בין ההתחייבויות לבין ההון העצמי.
- 2.12.6 חלקו של המיעוט ברווח הנקי (הפסד) לתקופה המדווחת יוצג בדוח רווח והפסד המאוחד בסכום אחד, כניכוי מהרווח (ההפסד) שלאחר המסים על

ההכנסה ולאחר החלק ברווחי חברות מוחזקות על בסיס שווי מאזני.

2.12.7 חלק המיעוט בפריטים מיוחדים, בתוצאות פעולות שהופסקו ובהשפעה מצטברת של שינויים במדיניות חשבונאית ינוכה, תוך ציון סכומו, מסכומיהם של סעיפים אלה בדוח רווח והפסד המאוחד ופריטים אלה יוצגו בסכום המתייחס לחברה האם בלבד.

2.13 החזקה הדדית של ניירות ערך

2.13.1^{טו} בוטל.

2.13.2 החזקה הדדית של מניות

2.13.2.1^{טז} החזקה הדדית של מניות קיימת כאשר חברה בת מחזיקה במניות של החברה האם. קיימות שתי דרכים תיאורטיות לטיפול חשבונאי בהחזקה הדדית של מניות.

2.13.2.2^{טז} שיטת החלוקה המסורתית –

TRADITIONAL ALLOCATION METHOD
הרווחים המצרפיים של החברה האם והחברה הבת מתחלקים בין בעלי המניות של החברה האם לבין בעלי מניות המיעוט בחברה הבת. גישה זו גורסת שלמיעוט בחברה הבת חלק ברווחי החברה האם בתוקף החזקתו העקיפה במניות החברה האם. הגישה ניתנת ליישום באמצעות פתרונות מתמטיים.

^{טו} בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.
^{טז} תוקן על ידי סעיף 110(ג) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.
^{יז} תוקן על ידי סעיף 110(ד) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

2.13.2.3 שיטת "מניות אוצר" TREASURY STOCK METHOD

למיעוט בחברה הבת חלק ברווחי החברה הבת בלבד. הרווחים המצרפיים של החברה האם והחברה הבת, בניכוי חלק המיעוט ברווחי החברה הבת, מיוחסים לחברה האם. העובדה שבעלי מניות המיעוט בחברה הבת הינם בעלי מניות עקיפים בחברה האם נחשבת כבלתי רלבנטית. החזקת מניות החברה האם על ידי החברה הבת שוות-ערך במהותה להחזקת מניות החברה האם על ידי החברה האם עצמה. החברה הבת נחשבת כסוכן (AGENT) של החברה האם המחזיק את מניותיה לטובתה ובעבורה.

2.13.2.4^ט החזקה הדדית של מניות בקבוצת חברות תטופל בשיטת "מניות אוצר".

2.13.2.5^ג ההון העצמי המאוחד במקרה של החזקה הדדית לפי שיטת "מניות אוצר" יהיה סכום ההון העצמי של החברה האם, בתוספת חלקה ברווחים ובקרנות של החברה הבת שלאחר מועד רכישת השליטה בה, בניכוי העלות המותאמת של מניות החברה האם המוחזקות על ידי החברה הבת.

2.13.2.6^{כא} בוטל.

^ט תוקן על ידי סעיף 110(ה) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-1.1.2006.
^כ תוקן על ידי סעיף 110(ו) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-1.1.2006.
^{כא} בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-1.1.2006.

2.13.3^{בב} החזקה הדדית של אגרות חוב לצורך גילוי דעת זה, החזקה הדדית של אגרות חוב מתקיימת כאשר חברה אחת בקבוצה (להלן - חברה משקיעה) מחזיקה ניירות ערך כאלה שהונפקו על ידי חברה אחרת בקבוצה (להלן - חברה מנפיקה), כתוצאה מרכישתם במישרין מאותה חברה או מגורמים חיצוניים בשוק הפתוח או בבורסה.

2.13.3.1 איחוד הדוחות הכספיים מחייב ביטול מאזני של ההשקעה באגרות החוב בחברה המשקיעה כנגד ההתחייבות בגין אגרות החוב, לאחר ניכוי החלק היחסי המתאים של הוצאות הנפקה נדחות וניכיון או בתוספת פרמיה (להלן - הסכום הפנקסי של ההתחייבות) בחברה המנפיקה וביטול תוצאתי של הכנסות המימון בחברה המשקיעה כנגד הוצאות המימון בחברה המנפיקה.

2.13.3.2 אם אגרות החוב נרכשו על ידי החברה המשקיעה בשוק הפתוח, נוצרים בדרך כלל הפרשים בין סכום ההשקעה במאזן החברה המשקיעה לבין הסכום הפנקסי של ההתחייבויות במאזן החברה המנפיקה.

2.13.3.3 מאחר שמשמעותה הכלכלית של רכישה בין-חברתית של אגרות חוב היא פדיון המוקדם של אגרות החוב שנרכשו, ייזקף ההפרש שבין עלות רכישתן על ידי החברה המשקיעה לבין סכומה הפנקסי של ההתחייבות בחברה המנפיקה, לרווח והפסד המאוחד כפריט נפרד במסגרת סעיף המימון בתקופה שבה בוצעה הרכישה.

2.13.3.4 קיימות גישות שונות לגבי אופן פיצול ההפרש האמור בין החברה האם לבין המיעוט בחברה הבת במקרים שבהם

^{בב} תוקן על ידי סעיף 110(ז) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

החברה המשקיעה ו/או החברה המנפיקה אינן בבעלות מלאה של החברה האם. גישות אלה הן כדלהלן:

א. הרווח או ההפסד מיוחסים במלואם לחברה המנפיקה:

העילה להיווצרות הרווח או ההפסד מהפדיון המוקדם קשורה בחברה המנפיקה בלבד. מעמדה של החברה המשקיעה היא של סוכן בלבד של החברה המנפיקה הפועלת בשמה, לטובתה ובעבורה. הרווח או ההפסד מהפדיון המוקדם משקפים מבחינה כלכלית את התנודות החלות בשיעורי הריבית הנהוגים בשוק בין מועד הנפקתן של אגרות החוב לבין מועד רכישתן בשוק הפתוח.

ב. הרווח או ההפסד מיוחסים במלואם לחברה המשקיעה:

החברה המשקיעה הקצתה משאבים ברכישת אגרות החוב בשוק הפתוח, ולכן הרווח או ההפסד הנובע מהפדיון המוקדם מהווה תשואה בגין השקעה של החברה המשקיעה.

ג. הרווח או ההפסד מיוחסים במלואם לחברה האם:

היוזמה לרכישה של אגרות החוב הבין-חברתיות והרווח שנוצר הפדיון המוקדם הוא של החברה האם. המיעוט אינו מושפע מהעסקה הבין-חברתית, ולכן מלוא תוצאותיה חלות על החברה האם בלבד.

ד. הרווח או ההפסד מיוחסים לחברה המנפיקה ולחברה המשקיעה גם יחד:

הרווח או ההפסד הנובע מההפרש שבין שוויין הנקוב (כולל הפרשי הצמדה) של אגרות החוב לבין עלות הרכישה מיוחס לחברה המשקיעה. הרווח או ההפסד הנובע מההפרש שבין שווייה הנקוב של אגרת החוב לבין סכומה הפנקסי של ההתחייבות מיוחס לחברה המנפיקה.

ה. הלשכה מאמצת גישה אי לעיל, מכיוון שלנוכח העובדה שהחברה המשקיעה רוכשת את אגרות החוב בשוק המשני, התשואה לפדיון תואמת את שיעורי הריבית במשק בעת הרכישה. לפיכך, אין עילה להיווצרות רווח או הפסד כתוצאה מרכישת אגרות החוב בחברה המשקיעה. לעומת זאת, מנקודת הראות של החברה המנפיקה, הרווח או ההפסד משקף את השינוי שחל בשיעורי הריבית במשק ממועד הנפקת אגרות החוב ועד מועד רכישתן בשוק המשני. מסיבה זו, ייחוס הרווח או ההפסד לחברה המנפיקה בדוחות הכספיים המאוחדים מביא לתוצאה זהה לזו שהיתה מתקבלת בחברה המנפיקה לו רכשה את אגרות החוב שלה בעצמה.

2.13.3.5^ג בוטל.

2.13.4^ד בוטל.

2.13.5^ה בוטל.

ג	בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-1.1.2006.
ד	בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-1.1.2006.
ה	בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-1.1.2006.

2.14 היוון רווחים

2.14.1 יש הסבורים כי היוון רווחים על ידי חברות בנות לצורכי הנפקת מניות הטבה אינו טעון היוון מקביל בדוחות הכספיים המאוחדים. גישה זו מתבססת על ההנחה שהדוחות הכספיים המאוחדים נועדו לשקף יחסים כספיים שבין קבוצת החברות שהיא היחידה המדווחת לבין גורמים חיצוניים ולא נועדו לשקף יחסים כספיים פנימיים בין החברה האם לבין החברות הבנות שלה. בהתאם לכך, ההיוון היחיד שמוצדק לשקפו בדוחות הכספיים המאוחדים הוא היוון הרווחים המיועדים להנפקת מניות הטבה לבעלי מניותיה של החברה האם. גישה זו מעוגנת בפירסומים מקצועיים מחייבים בארצות הברית ובקנדה. יתר על כן, יתרת הרווח המאוחד הכלולה בדוחות הכספיים המאוחדים אמורה לשקף את מלוא הרווח שנצבר של החברה האם בתוספת הרווחים שנצברו של החברות הבנות לאחר מועד רכישת השליטה בהן על ידי החברה האם. יתרה זו אינה מושפעת מהיוון רווחים על ידי החברות הבנות. יתרת הרווח המאוחד אינה מתיימרת לשקף את סכום הרווחים הניתנים לחלוקה כדיבידנד במזומן. לבעיית זמינותה של יתרת הרווח המאוחד כמקור לחלוקת דיבידנד במזומן על ידי החברה האם היבטים משפטיים וכלכליים החורגים מעבר להיבטים החשבונאיים שהם מעניינו ותחום טיפולו של גילוי דעת זה.

2.14.2 לעומת זאת, קיימת גישה שונה לפיה היוון הרווחים על ידי החברות הבנות חייב להשתקף בדוחות הכספיים המאוחדים. המצדדים בגישה זו סבורים שרווחים שהונו על ידי החברות הבנות אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד במזומנים ועובדה זו חייבת למצוא את ביטוייה המפורש בדוחות הכספיים המאוחדים. גישה זו מעוגנת בפירסומים מקצועיים מחייבים באנגליה.

2.14.3 הלשכה מאמצת את הגישה המפורטת בסעיף 2.14.1 לעיל.

2.15 נוהלי האיחוד

תהליך איחוד דוחות כספיים הוא ביסודו חיבור אריתמטי של פריטים זהים - נכסים, התחייבויות, הוצאות וההכנסות - הכלולים בדוחות הכספיים של החברה האם עם אלה הכלולים בדוחותיהן הכספיים של החברות הבנות שלה. תהליך זה מלווה בהכרח בביטול של פריטים בין-חברתיים הדדיים שמטרתה למנוע ניפוח וכפילויות בהצגת הנכסים, ההתחייבויות, ההוצאות וההכנסות, כאמור בסעיף 2.9 לעיל.

הצעדים העיקריים הננקטים במהלך האיחוד הם כדלהלן:

- א. ביטול של יתרת חשבון ההשקעה בחברה האם כנגד ההון העצמי (הון מניות, קרנות הון ויתרת רווח או הפסד) בחברה הבת תוך התחשבות במוניטין.
- ב. ביטול מלא של יתרות בין-חברתיות ועסקאות בין-חברתיות, כגון: חשבונות חייבים וזכאים (חו"ז), הלוואות, מכירות, הכנסות אחרות, עלויות, הוצאות, דיבידנדים וכיוצא באלה.
- ג. ביטול מלא של רווחים ו/או הפסדים בלתי ממומשים הנובעים מעסקאות בין-חברתיות הכלולים בסכומיהם הפנקסיים של נכסים, כגון מלאי ורכוש קבוע.
- ד. יצירת מסים נדחים בגין הפרשי העיתוי הנובעים מביטול רווחים בלתי ממומשים שמקורם בעסקאות בין-חברתיות כאמור בסעיף 2.16.2 להלן.
- ה. קביעת חלק המיעוט ברווח הנקי של החברות הבנות שאוחדו לתקופה המדווחת וניכוי מהרווח הנקי הכולל של הקבוצה במטרה להגיע לרווח הנקי במאוחד המייצג את חלקם של בעלי המניות של החברה האם ברווח הנקי.
- ו. קביעת חלק המיעוט בהון העצמי של החברות הבנות שאוחדו.

2.16 מסים על ההכנסה

2.16.1¹³ הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה יהיה בהתאם לתקן חשבונאות מספר 19, מסים על ההכנסה.

¹³ תוקן על ידי סעיף 102(ג) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 19 בתחילה מ-1.1.2005.

2.16.2 מסים על ההכנסה ששולמו בגין רווחים שטרם מומשו ואשר נובעים מעסקאות בין-חברתיות של מכירת מלאי או נכסים קבועים טעונים דחיה. בהתאם לכך יוצגו מסים אלה כנכסים, שוטפים או בלתי שוטפים, לפי העניין, במאזן המאוחד. מימושם של מסים נדחים אלה יחול בד בבד עם מימוש הרווחים הבין-חברתיים בדרך של מכירת המלאי או פחת הרכוש הקבוע.

2.16.3¹² בוטל.

2.17 מדיניות חשבונאית אחידה

עריכת דוחות כספיים מאוחדים מחייבת, בדרך כלל, יישום מדיניות חשבונאית אחידה על ידי החברה האם והחברות הבנות שלה לגבי עסקאות ואירועים זהים בנסיבות דומות. מדיניות חשבונאית אחידה היא תנאי הכרחי להבטחת משמעותיותם של הדוחות הכספיים המאוחדים. מסיבה זו יש לכלול במהלך איחוד הדוחות הכספיים תאומים המתחייבים במקרים שבהם חברה בת כלשהי בקבוצת החברות נוקטת מדיניות חשבונאית השונה מזו של החברות האחרות. אין הכרח לכלול תאומים כאמור כשהשוני במדיניות החשבונאית מוצדק מבחינה אובייקטיבית בתוקף הנסיבות. מקרים כאלה טעונים הנמקה וגילוי מלא במסגרת הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים.

2.18 דוחות כספיים משולבים

דוחות כספיים משולבים (COMBINED FINANCIAL STATEMENTS) נבדלים מדוחות כספיים מאוחדים (CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS) בכך שהם אינם כוללים את הדוחות הכספיים של החברה האם. דוחות כספיים משולבים נערכים בנסיבות כלהלן:

- א. כשמספר חברות נשלטות על ידי גורם אחד שהוא בדרך כלל יחיד ולא חברה בע"מ;
- ב. כשמספר חברות מנוהלות על ידי גורם אחד;
- ג. כשנדרשת הצגה של מצב כספי, תוצאות פעולות ותזרימי מוזמנים של חלק מהחברות הבנות או של כל החברות

¹² בוטל על ידי סעיף 102(ד) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 19 בתחילה מ-1.1.2005.

הבנות שבקבוצת חברות ללא הדוחות הכספיים של החברה האם.

נוהלי השילוב של הדוחות הכספיים דומים ביסודם לנוהלי איחוד הדוחות הכספיים.

3. המלצות

3.1 התנאים והסייגים לאיחוד דוחות כספיים

3.1.1 חברה אם חייבת לערוך דוחות כספיים מאוחדים.

3.1.2 תנאי מוקדם והכרחי לאיחוד דוחות כספיים הוא קיום שליטה של החברה האם בחברות בנות.

3.1.3 אין לערוך דוחות כספיים מאוחדים כשהשליטה של החברה האם בחברות הבנות היא מסוייגת כמפורט בסעיף 2.4.1.

3.1.4 חברה בבעלות מלאה של חברה אחרת אינה חייבת לערוך דוחות כספיים מאוחדים אלא אם כן היא נדרשת לכך בתוקף הוראות חוקיות.

3.1.5 אין לאחד דוחות כספיים של חברה בת שבה 75% או יותר מהמניות המקנות חלק ברווחים מוחזקות על ידי בעלי מניות חיצוניים.

3.1.6 קיום שוני מכריע במהות העסקים של החברה הבת לעומת מהות עסקיהן של החברות האחרות שבקבוצת החברות אינו מצדיק הימנעות מאיחוד דוחותיה הכספיים.

יישומו של כלל זה לגבי תאגידי בנקאיים וחברות ביטוח טעון תאום מוקדם עם הרשויות המפקחות על גופים אלה.

3.2 חברות מוחזקות בשליטה משותפת

דוחותיהן הכספיים של חברות מוחזקות שמקויימת בהן שליטה משותפת, כמוגדר בסעיף 2.6 לעיל, יטופלו לפי שיטת האיחוד היחסי כאמור בסעיף 2.6.5.

3.3 שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה הבת

3.3.1 תאריכי הדוחות הכספיים של החברה האם ושל החברות הבנות שלה צריכים להיות זהים, למעט מקרים חריגים כמפורט להלן:

3.3.2 במקרים חריגים ניתן לאחד דוחות כספיים של חברה בת הערוכים למועד שונה מזה של החברה האם בהתקיים שני התנאים הבאים גם יחד:

א. החברה הבת רשומה ופועלת במדינת חוץ שחוקיה מחייבים עריכת דוחות כספיים לתאריך השונה מזה של החברה האם;

ב. הדוחות הכספיים של החברה הבת ערוכים לתאריך המקדים את תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם ופער הזמן ביניהם אינו עולה על שלושה חודשים. פער זמן העולה על שלושה חודשים מונע לחלוטין אפשרות של איחוד דוחות כספיים של החברה האם עם אלה של החברה הבת. מסיבה זו נדרשת במקרה זה הכנת דוחות כספיים מיוחדים על ידי החברה הבת הערוכים לתאריך הזהה לתאריך הדוחות הכספיים של החברה האם, כדי לאפשר את איחודם.

3.3.3 איחוד דוחות כספיים בעת קיום שוני בין תאריך הדוחות הכספיים של החברה האם לבין תאריך הדוחות הכספיים של החברה הבת מחייב טיפול באירועים מסוימים שהתרחשו בפער הזמן כדלהלן:

א. יובאו בחשבון פריטים תוצאתיים מיוחדים;

ב. יובאו בחשבון הפסדים שוטפים חריגים ואולם לא יובאו בחשבון רווחים כלשהם והפסדים שוטפים שאינם חריגים;

ג. יינתן ביטוי לתנועות הוניות (השקעות בהון מניות, דיבידנדים וכיו"ב);

ד. יובאו בחשבון עיסקאות בין-חברתיות חריגות והן ינותחו ויוצגו בהתאם למהותן.

3.4 מוניטין

3.4.1 כח עודף עלות הרכישה של השקעה בחברה בת על חלקה של החברה האם בשווים הנאות של נכסיה המזוהים (לרבות נכסים בלתי מוחשיים) בניכוי שוויין הנאות של התחייבויותיה המזוהות (לאחר ייחוס מסים כאמור בסעיף 2.8.12 להלן) במועד הרכישה הוא מוניטין הנובע מרכישת השקעה בחברה הבת. מוניטין זה ייכלל כנכס במאזן המאוחד.

3.4.2 בקביעת שוויים הנאות של הנכסים בניכוי ההתחייבויות המזוהים של החברה הבת במועד הרכישה יובאו בחשבון מסים נדחים הנובעים מהפרשים זמניים המחייבים ייחוס מסים כמפורט בסעיף 2.8.12.

3.4.3 כט בוטל.

3.4.4 ל בוטל.

3.4.5 לא בוטל.

3.4.6 לב בוטל.

3.4.7 לג מוניטין הכלול במאזנים של חברות בנות בעת רכישת השליטה בהן על ידי החברה האם והנובע מרכישותיהן הקודמות של חברות בנות, אינו נחשב לנכס מזוהה והחלק היחסי שנרכש על ידי החברה האם יבוטל במהלך קביעת המוניטין הנובע מרכישת השקעה בחברה הבת.

כח תוקן על ידי סעיף 34 (ד) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

כט בוטל על ידי סעיף 34 (ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

ל בוטל על ידי סעיף 34 (ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

לא בוטל על ידי סעיף 34 (ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

לב בוטל על ידי סעיף 34 (ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

לג תוקן על ידי סעיף 9(6) בג"ד 59.

3.4.8 בקביעת שוויים הנאות של הנכסים וההתחייבויות המזוהים לצורך חישוב המוניטין יש להביא בחשבון גם התחייבויות תלויות שהובאו בחשבון בהסכם רכישת ההשקעה בחברה הבת. הפרשים שיתבררו בעתיד במהלך סילוק ההתחייבויות התלויות בסכומים השונים מאלה שהובאו בחשבון לצורך חישוב המוניטין במועד רכישת ההשקעה בחברה הבת יטופלו בהתאם לאמור בסעיף 2.8.9 לעיל.

3.4.9^{לד} הפרשים זמניים הניתנים לניכוי והפסדים להעברה של החברה הבת במועד רכישת ההשקעה בה מחייבים הכרה בנכס מסים נדחים בהתאם לתקן חשבונאות מספר 19, מסים על ההכנסה.

3.5 ביטול עיסקאות ויתרות בין-חברתיות

3.5.1 בדוחות הכספיים המאוחדים יבוטלו במלואן יתרות מאזניות בין-חברתיות ועיסקאות בין-חברתיות.

3.5.2 רווחים או הפסדים הנובעים מעיסקאות בין-חברתיות טעונים ביטול עד אשר הנכסים ששימשו נשוא עיסקאות אלה יימכרו לגורמים חיצוניים או יופחתו במלואם, למעט האמור ב-3.5.5 להלן.

3.5.3 הרווח הבין-חברתי הטעון ביטול הוא הרווח הגולמי.

3.5.4 הרווח שלא מומש יבוטל במלואו בדרך המתוארת בסעיף 2.9.5 לעיל.

3.5.5^{לה} אין לבטל הפסדים המייצגים ירידת ערך בערכם של הנכסים הלא כספיים ששימשו נשוא העיסקאות הבין-חברתיות.

^{לד} תוקן על ידי סעיף 34 (ה) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

^{לה} תוקן על ידי סעיף 124(ה) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 15 בתחילה מ-1.1.2003.

3.5.6 אין לבטל רווחים שמקורם בעסקאות שנקשרו
בטרם הפכו החברות לחברות הקבוצה בשליטת
החברה האם.

3.6 הדיווח על תוצאות הפעולות לרגל רכישת השקעה בחברה בת ולרגל מכירת השקעה בחברה בת

3.6.1 רכישת השקעה בחברה בת ומכירת השקעה
בחברה בת במהלך התקופה המדווחת מחייבת
בדרך כלל התחלת האיחוד של דוח רווח והפסד
או הפסקתו במועד המדויק של הרכישה או
המכירה. ברם, בהעדר נתונים מלאים, ניתן
מטעמי נוחות לאחד את תוצאות פעולותיה של
חברה בת שהשקעה בה נרכשה במהלך התקופה
המדווחת או לחזול מלאחד את תוצאות
פעולותיה של חברה בת שהשקעה בה מומשה
במהלך התקופה המדווחת, מתחילת אותה
תקופה או מתחילת התקופה שלאחריה על-פי
המועד הקרוב יותר למועד הרכישה או המימוש
בפועל של השקעה.

אם כתוצאה מדרך טיפול זו שונה חלקה של
החברה האם בתוצאות פעולותיה של החברה הבת
במידה מהותית מהחלק כאמור המחושב על-פי
המועדים המדויקים של הרכישה או המימוש של
ההשקעה, ההפרש הנובע מכך יטופל בשיטת
השווי המאזני.

3.6.2 אין לאחד למפרע בדרך של הצגה מחדש
(RESTATEMENT) דוחות כספיים של חברות בנות
שהשליטה בהן נרכשה בתקופה המדווחת.

3.6.3 אין לבטל למפרע בדרך של הצגה מחדש
(RESTATEMENT) איחוד דוחות כספיים של חברות
בנות שהשליטה בהן נפסקה בתקופה המדווחת.

3.6.4¹⁷ במכירת השקעה בחברה בת, המהווה פעילות
מופסקת, כהגדרה בתקן חשבונאות מספר 8,
פעילויות מופסקות, יחולו הכללים באותו
התקן.

¹⁷ תוקן על ידי סעיף 50 לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 8 בתחילה מ-2002.1.1.

פריט זה יכונה "תוצאות פעולות שהופסקו" והוא ימוקם בדוח רווח והפסד המאוחד אחרי הרווח לאחר מסים על ההכנסה ולפני פריטים מיוחדים. בדוח רווח והפסד המאוחד יסווגו מחדש מספרי השוואה לתקופה הקודמת. התוצאות מפעולות שהופסקו יופרדו מהתוצאות מפעולות נמשכות.

3.7 שינויים בשיעורי החזקה

3.7.1 כאשר ההשקעה בחברה בת נרכשת בחלקים ייקבע המוניטין לגבי כל רכישה בנפרד, אולם רכישות חלקיות שנעשו עד אשר שיעור החזקה של החברה האם הגיע לראשונה ל-25% מההון המונפק של החברה הבת יובאו בחשבון כאילו נעשו ביום שבו עלתה ההשקעה לראשונה על השיעור האמור.

3.7.2 מכירת החזקותיה של החברה האם בחברה הבת במלואן, או בחלקן או הנפקת מניות על ידי חברה בת לצד שלישי, מחייבות חישוב השווי המאזני של המניות שמומשו או חישוב חלקה של החברה האם בחברה הבת לאחר ההנפקה לצד שלישי, לצורך קביעת הרווח או ההפסד ממימוש ההשקעה בחברה בת.

3.7.3¹⁷ ההוראות בדבר הטיפול החשבונאי ברווח והפסד הנובע מהנפקת מניות על ידי החברה הבת לצד שלישי, מימוש אופציות של החברה הבת על ידי צד שלישי או המרה של התחייבויות הניתנות להמרה של החברה הבת על ידי צד שלישי כלולות בגילוי דעת 68 (סעיף 28).

3.8 זכויות המיעוט

3.8.1 זכויות המיעוט בהון העצמי של חברה בת שאוחדה יחושבו על בסיס שוויים הפנקסי של הנכסים וההתחייבויות בספרי החברה הבת.

¹⁷ תוקן על ידי סעיף 110(ח) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-1.1.2006.

- 3.8.2 המיעוט ישא בחלקו בהפסדים של חברה בת רק בגבולות חלקו היחסי בהונה העצמי. עודף ההפסדים המתייחס למיעוט על חלקו בהון העצמי של החברה הבת ייזקף לחובת חלקה של החברה האם.
- 3.8.3 קיום מחויבות של המיעוט להתחייבויותיה של החברה הבת בדרך של מתן ערבויות או הלוואות בעלים וכדומה מאפשר זקיפת הפסדים לחובת המיעוט העולים על חלקו בהון העצמי של החברה הבת בגבולות מחויבות זו.
- 3.8.4 זכויות המיעוט בחברות בנות שאוחדו יוצגו בסעיף נפרד במאזן המאוחד בסכום אחד, בין ההתחייבויות לבין ההון העצמי.
- 3.8.5 חלקו של המיעוט ברווח הנקי או בהפסד לתקופה המדווחת יוצג בדוח רווח והפסד המאוחד בסכום אחד, כניכוי מהרווח שלאחר המסים על ההכנסה ולאחר החלק ברווחי חברות מוחזקות על בסיס שווי מאזני.
- 3.8.6 חלק המיעוט בפריטים מיוחדים, בתוצאות פעולות שהופסקו ובהשפעה מצטברת של שינויים במדיניות חשבונאית ינוכה, תוך ציון סכומו, מסכומיהם של סעיפים אלה בדוח רווח והפסד המאוחד ופריטים אלה יוצגו בסכום המתייחס לחברה האם בלבד.

3.9 החזקה הדדית של מניות

- 3.9.1 החזקה הדדית של מניות בקבוצת חברות תטופל בהתאם למפורט בסעיפים 2.13.2.4 ו-2.13.2.5.
- 3.9.2^ל בוטל.

^ל בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-1.1.2006.

3.10 החזקה הדדית של אגרות חוב

- 3.10.1 איחוד הדוחות הכספיים מחייב ביטול מאזני של ההשקעה באגרות החוב בחברה המשקיעה כנגד "הסכום הפנקסי" של ההתחייבות בגין אגרות החוב (כמוגדר בסעיף 2.13.3.1) בחברה המנפיקה וביטול תוצאתי של הכנסות המימון בחברה המשקיעה כנגד הוצאות המימון בחברה המנפיקה.
- 3.10.2 ההפרש שבין עלות רכישתן של אגרות חוב בין-חברתיות על ידי החברה המשקיעה לבין סכומה של ההתחייבות בספרי החברה המנפיקה ייזקף לרווח והפסד המאוחד כפריט נפרד במסגרת סעיף המימון בתקופה שבה בוצעה הרכישה.
- 3.10.3 הרווח או ההפסד הנובע מרכישת אגרות חוב בין-חברתיות נחשבים במלואם רווח או הפסד של החברה שהנפיקה את אגרות החוב.

3.11^ט החזקה הדדית של ניירות ערך המירים

הטיפול יהיה בהתאם לסעיף 105 להוראות המעבר לתקן חשבונאות מספר 22, מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה.

3.12 היוון רווחים

- 3.12.1 היוון רווחים על ידי חברות בנות לצורכי הנפקת מניות הטבה אינו טעון היוון מקביל בדו"חות הכספיים המאוחדים.
- 3.12.2 ההיוון שיש לשקפו בדוחות הכספיים המאוחדים הוא היוון הרווחים המיועדים להנפקת מניות הטבה לבעלי המניות של החברה האם.

^ט תוקן על ידי סעיף 110(ט) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה מ-1.1.2006.

3.13 מסים על ההכנסה

3.13.1^מ הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה יהיה בהתאם לתקן חשבונאות מספר 19, מסים על ההכנסה.

3.13.2^{מא} בוטל.

3.13.3 מסים על ההכנסה ששולמו בגין רווחים שטרם מומשו ואשר נובעים מעסקאות בין-חברתיות של מכירת מלאי או רכוש קבוע יוצגו כנכסים, שוטפים או בלתי שוטפים, לפי העניין, במאזן המאוחד. מימושם של מסים נידחים אלה יחול בד בבד עם מימוש הרווחים הבין-חברתיים בדרך של מכירת המלאי או פחת הרכוש הקבוע.

3.13.4^{מב} בוטל.

3.14 מדיניות חשבונאית אחידה

3.14.1 בדוחות כספיים מאוחדים תיושם, בדרך כלל, מדיניות חשבונאית אחידה על ידי החברה האם והחברות הבנות שלה לגבי עסקאות ואירועים זהים בנסיבות דומות.

3.14.2 יש לכלול במהלך איחוד הדוחות הכספיים תאומים המתחייבים במקרים שבהם חברה בת כלשהי בקבוצת החברות נוקטת מדיניות חשבונאית השונה מזו של החברות האחרות.

3.14.3 אין הכרח לכלול תאומים כשהשוני במדיניות החשבונאית מוצדק מבחינה אובייקטיבית בתוקף הנסיבות. מקרים כאלה טעונים הנמקה וגילוי מלא במסגרת הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים.

^מ תוקן על ידי סעיף 102(ו) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 19 בתחילה מ-2005.1.1.
^{מא} בוטל על ידי סעיף 102(ז) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 19 בתחילה מ-2005.1.1.
^{מב} בוטל על ידי סעיף 102(ז) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 19 בתחילה מ-2005.1.1.

3.15 גילוי

בדוחות כספיים מאוחדים יינתן גילוי, בין היתר, לפרטים הבאים:

- א. מדיניות איחוד הדוחות הכספיים;
- ב. רשימה של חברות בנות עיקריות, שאוחדו, כדלהלן:
 - שם החברה
 - שיעור ההחזקה:
 - במניות המקנות זכויות הצבעה
 - במניות המקנות חלק ברווחים
- שם החברה האם של החברה הבת, לגבי חברות בנות שאינן מוחזקות במישרין על ידי החברה האם.
- ג. רשימה של חברות בנות שלא אוחדו, הסיבות להימנעות מאיחודן ודרך הכללת ההשקעה בהן בדוחות הכספיים המאוחדים.
- ד. פרטים בדבר אופן הטיפול בדוחות כספיים של חברות בנות הערוכים לתאריך השונה מתאריך הדוחות הכספיים של החברה האם.
- ה. פרטים בדבר סכומי הנכסים, סכומי המכירות וסכומי הרווח הנקי של חברות בנות שאוחדו לראשונה לרגל רכישת ההשקעה בהן בתקופה המדווחת ושל חברות בנות שהוצאו מהאיחוד לרגל מכירת ההשקעה בהן בתקופה המדווחת. כן יצויין סכום המוניטין שנוצר בעקבות רכישת ההשקעה כאמור.
- ו. רשימת חברות מוחזקות בשליטה משותפת המטופלות בשיטת איחוד יחסי, בציון חלקה הכולל של החברה המחזיקה בסכומי הנכסים השוטפים, הנכסים שאינם שוטפים, ההתחייבויות השוטפות, ההתחייבויות לזמן ארוך, ההכנסות וההוצאות שלהן. חלק יחסי בהתחייבויות התלויות ובהתקשרויות של החברות המוחזקות בשליטה משותפת, או, מלוא ההתחייבויות התלויות וההתקשרויות של החברה המוחזקת בשליטה משותפת אם אחריותה של החברה המחזיקה בגינן הינה בלתי מוגבלת.

ז. מג' בוטל.

ח. פרטי ההגבלות (חוקיות, חוזיות או אחרות) החלות על חלוקת רווחים כדיבידנד במזומן על ידי החברות הבנות, בציון סכום הרווחים שחלוקתם מוגבלת כאמור.

4. תחילה והוראות מעבר

4.1 גילוי דעת זה יחול על דוחות כספיים הנערכים לתקופות המתחילות ב-1 בינואר, 1995 ואילך בכפיפות לאמור בסעיפים 4.2.2, 4.2.3 ו-4.2.4 להלן. עם זאת מעודדת הלשכה את יישומו המוקדם.

4.2 הוראות מעבר

4.2.1 המלצות הכלולות בגילוי דעת זה המחייבות איחוד מלא או איחוד יחסי של דוחות כספיים שאיחודם לא נתחייב בעבר או הפסקת איחוד דוחות כספיים שאיחודם נתחייב בעבר יחולו על מספרי השוואה בגין כל התקופות המדווחות.

4.2.2 ההמלצות הכלולות בגילוי דעת זה בדבר קביעת סכום המוניטין והפחתתו יחולו על השקעות בחברות בנות שיבוצעו החל מיום 1 בינואר, 1994 של גילוי דעת זה ולא יישמו למפרע בגין השקעות בחברות בנות שבוצעו בעבר.

4.2.3^{מד} יתרת המוניטין בגין השקעות בחברות בנות שבוצעו בעבר תופחת החל מ-1 בינואר, 1994 בהתאם לשיעורים, מהסכום המקורי, הנגזרים מהאמור בסעיף 3.4.3 לעיל. בשום מקרה לא יקטן שיעור ההפחתה מהשיעור שננקט על ידי החברה לפני תחילת גילוי דעת זה.

^{מג} בוטל על ידי סעיף 34 (ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 20 (מתוקן) בתחילה מ-1.1.2006.

^{מד} תוקן על ידי סעיף 9(10) בג"ד 59.

4.2.4 ההמלצות הכלולות בגילוי דעת זה בדבר הדיווח על תוצאות הפעולות לרגל רכישת השקעה בחברה בת או לרגל מכירת השקעה בחברה בת במהלך התקופה המדווחת כמפורט בסעיף 3.6, יחולו על רכישה או מכירה של השקעות בחברות בנות שיבוצעו החל מיום 1 בינואר, 1994.

במקרים בהם הופסק יישום בסיס השווי המאזני בנסיבות בהן החברה המחזיקה לא צפתה המשך החזקה בהשקעה, יראו בהפסקה זו של יישום כאילו היתה מכירה לעניין סעיף 3.6 בגילוי דעת זה.

4.3-4.4 סעיפים אלו כללו שינויים בתקני חשבונאות אחרים.

אין חובה ליישם המלצות גילוי דעת זה אם השלכתן היא בלתי מהותית. ההמלצות בגילוי דעת זה יש לקראן בהקשר לדיון בו.

נספח לגילוי דעת 57 מה

1. בוטל.

מה בוטל על ידי סעיף 110(ב) לתקן חשבונאות (ת"ח) מספר 22 בתחילה
מ-1.1.2004.

41

מהדורת תשרי התש"ע - ספטמבר 2009

הדגמות הנוגעות ליישום גילוי דעת 57

I. מ ב א

הדגמות הנוגעות ליישום גילוי דעת 57 מיועדות להקל את היישום, אינן מהוות חלק מגילוי הדעת ואינן באות לגרוע מכל כלל שנקבע או להוסיף עליו.

II. רשימת ההדגמות⁽¹⁾

עמוד

247	1. הדגמה לחישוב מוניטין ברכישה של מלוא הבעלות והשליטה של חברה בת, כאשר עלות ההשקעה עולה על "השווי הנאות" של הנכסים, נטו
252	2. הדגמה לאופן הטיפול ברכישה של מלוא הבעלות והשליטה של חברה בת, כאשר "השווי הנאות" של הנכסים, נטו עולה על עלות ההשקעה
255	3. הדגמה לאופן הטיפול ברכישה של חלק ממניות חברה בת
259	4. הדגמה לאופן הטיפול ברכישת השקעה לשיעורין

⁽¹⁾ מותאמות לשקל חדש של חודש דצמבר 1993.

1. הדגמה לחישוב מוניטין ברכישה של מלוא הבעלות והשליטה של חברה בת, כאשר עלות ההשקעה עולה על "השווי הנאות" של הנכסים, נטו

1.1 נתונים

1.1.1 ביום 31 בדצמבר 1992 רכשה חברה א' את כל המניות של חברה ב' תמורת סך של 1,500 ש"ח. להלן מאזניה של חברה ב' ליום 31 בדצמבר 1993 ו-1992:

31 בדצמבר		
1992	1993	
ש"ח	ש"ח	
200	800	מזומנים ושווי מזומנים
1,400	1,200	רכוש קבוע, נטו
(500)	(500)	הלוואה לזמן ארוך
(1,000)	(1,000)	הון מניות
(100)	(500)	
- , -	- , -	עודפים
====	====	

1.1.2 נתונים נוספים:

1.1.2.1 רכוש קבוע - מופחת בקו ישר עד ליום 31 בדצמבר 1999.

1.1.2.2 הלוואה לזמן ארוך - צמודה למדד המחירים לצרכן ונושאת ריבית בשיעור שנתי של 2% המשולמת בסוף כל שנה. קרן הלוואה תיפדה בתשלום אחד ביום 31 בדצמבר 1995.

1.1.2.3 ליום הרכישה הוערכו "השווי הנאות" של הרכוש הקבוע של חברה ב' ב-1,540 ש"ח ושיעור הריבית השנתית לגבי התחייבויות ברמת סיכון ותקופת פירעון דומות להלוואה של חברה ב' ב-7%.

1.1.2.4 פעילותה של חברה א' הינה החזקה במניות חברה ב'. להלן מאזנה ליום הרכישה:

ש"ח	
1,500	השקעה בחברה ב'
(1,500)	הון מניות

1.1.2.5 שיעור המס - 36%.

1.2 נדרש

מאזני חברה א' - בנפרד ובמאוחד - לימים 31 בדצמבר 1993 ו-1992.

1.3 פתרון

1.3.1 חישוב המוניטין במועד הרכישה

<u>ש"ח</u>	
1,500	עלות ההשקעה

	בני כוי - "השווי הנאות" של הנכסים, נטו, של חברה ב':
200	מזומנים ושווי מזומנים
1,540	רכוש קבוע, נטו
(434)	הלוואה לזמן ארוך ^(*)
<u>(74)</u>	מסים נדחים ^(**)
1,232	

<u>268</u>	מוניטין

(*) "השווי הנאות" של ההלוואה - על-פי הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים - מחושב לפי שיעור הריבית הנהוג לגבי התחייבויות ברמת סיכון ותקופת פירעון דומות:

$$\frac{500 \times 2\%}{1.07} + \frac{500 \times 2\%}{1.07^2} + \frac{500 \times 102\%}{1.07^3} = 434$$

(**) מסים נדחים - נובעים מהפרשים זמניים שבין "השווי הנאות" של הנכסים והתחייבויות לבין ערכם לצורכי מס (השווי הפנקסי בספרי חברה ב' הוא הבסיס לדוח לצורכי מס):

	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	בגין הרכוש הקבוע
		1,540	-- "שווי נאות"
		<u>1,400</u>	ווי פנקסי
50	= 36% ×	140	בגין הלוואה --
		<u>(434)</u>	"שווי נאות"
		<u>(500)</u>	שווי פנקסי
<u>24</u>	= 36% ×	66	
		<u>206</u>	
74	= 36% ×	206	
==		==	

1.3.2 הנכסים וההתחייבויות של חברה ב' כפי שנכללים במאזניה וכפי שייכללו במאזנים המאוחדים של חברה א':

1.3.2.1 ליום 31 בדצמבר 1992:

במאזן המאוחד של חברה א'	עודף העלות	במאזן חברה ב'	
<u>א'</u>	<u>העלות</u>	<u>ב'</u>	
<u>(3)</u>	<u>(2)</u>	<u>(1)</u>	
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
200	-	200	מזומנים ושווי מזומנים
1,540	140	1,400	רכוש קבוע, נטו
268	268	-	מוניטין
(434)	66	(500)	הלוואה לזמן ארוך
<u>(74)</u>	<u>(74)</u>	<u>-</u>	מסים נדחים
<u>1,500</u>	<u>400</u>	<u>1,100</u>	

(1) שווי פנקסי ;
 (2) מייצג את ההפרשים בין "השווי הנאות" לבין
 השווי הפנקסי ;
 (3) "השווי הנאות".

1.3.2.2 ליום 31 בדצמבר 1993 :

במאזן המאוחד של חברה א' ש"ח	יתרת עודף העלות ש"ח	במאזן חברה ב' ש"ח	הסברים	מזומנים ושווי מזומנים
800	--	800		
1,320	120	1,200	(1)	רכוש קבוע, נטו
214	214	----	(2)	מוניטין
(455)	45	(500)	(3)	הלוואה לזמן ארוך
(59)	(59)	----	(4)	מסים
<u>⁽⁵⁾1,820</u>	<u>320</u>	<u>1,500</u>		

הסברים :

(1) "שווי נאות" של רכוש קבוע - מופחת במקביל להפחתתו במאזן חברה ב' : $1,540 \times 6/7 = 1,320$

(2) מוניטין - מופחת על פני תקופה של 5 שנים : $268 \times 4/5 = 214$

(3) הלוואה לזמן ארוך - מוצגת בערכה הנוכחי בהתאם לריבית האפקטיבית לפיה הוערכה ההלוואה במועד הרכישה :

$$\frac{500 \times 2\%}{1.07} + \frac{500 \times 102\%}{1.07^2} = 455$$

(4) מסים נדחים - בהתאם ליתרת ההפרשים הזמניים : $(120 + 45) \times 36\% = 59$

(5) סך הנכסים, נטו 1,820 מורכב מ- 320 + 1,500

1.3.3 מאזני חברה א':

<u>ה חברה</u>		<u>מאוחד</u>		
<u>31 בדצמבר</u>		<u>31 בדצמבר</u>		
<u>1992</u>	<u>1993</u>	<u>1992</u>	<u>1993</u>	
<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
--	--	200	800	מזומנים ושווי
1,500	1,820	--	--	מזומנים
--	--	1,540	1,320	השקעה בחברה ב'
--	--	268	214	רכוש קבוע, נטו
--	--	(434)	(455)	מוניטין
--	--	(74)	(59)	הלוואה לזמן ארוך
(1,500)	(1,500)	(1,500)	(1,500)	מסים נדחים
--	(320)	--	(320)	הון נדחים
--	--	--	--	עודפים
--	--	--	--	
====	====	====	====	

2. הדגמה לאופן הטיפול ברכישה של מלוא הבעלות והשליטה של חברה בת, כאשר "השווי הנאות" של הנכסים, נטו עולה על עלות ההשקעה

2.1 נתונים

הנתונים זהים לנתונים בהדגמה 1 דלעיל, פרט לכך שעלות הרכישה של מניות חברה ב' בהדגמה זו היא 1,000 ש"ח (במקום 1,500 ש"ח בהדגמה 1 לעיל).

2.2 פתרון

2.2.1 חישוב עודף "השווי הנאות" על עלות הרכישה במועד הרכישה:

ש"ח	
1,000	עלות ההשקעה
	בניכוי - "השווי הנאות"
	של הנכסים, נטו של חברה ב'
<u>1,232</u>	(ראה סעיף 1.3.1 בהדגמה 1 לעיל)
<u>(232)</u>	

הואיל ועלות ההשקעה נמוכה מ"שווי הנאות" של הנכסים, נטו של חברה ב'. לא יוצג מוניטין חיובי, ועודף "השווי הנאות" על עלות הרכישה בסך 232 ש"ח ינוכה מהנכסים הלא-כספיים של חברה ב' - הרכוש הקבוע, בניכוי המס המתייחס:

י ת ר ה	ניכוי עודף "השווי הנאות"	"שווי נאות"	
ש"ח	ש"ח	ש"ח	
1,178	(362) ^(*)	1,540	רכוש קבוע, נטו
80 ^(**)	130	(50)	מסים נדחים
<u>1,258</u>	<u>(232)</u>	<u>1,490</u>	

$$(1,400 - 1.178) \times 36\% = 80 \quad (**)$$

$$\frac{232}{100-36\%} = 362 (*)$$

2.2.2 הנכסים וההתחייבויות של חברה ב' כפי שנכללים במאזניה וכפי שייכללו במאזנים המאוחדים של חברה א':

2.2.2.1 ליום 31 בדצמבר 1992 :

במאזן המאוחד של חברה א' ש"ח	עודף העלות ש"ח	במאזן חברה ב' ש"ח	הסברים
200	-	200	מזומנים ושווי מזומנים
1,178	(222)	1,400	רכוש קבוע, נטו הלוואה לזמן
(434)	66	(500)	ארוך
56	56	-	מסים נדחים
<u>1,000</u>	<u>(100)</u>	<u>1,100</u>	(3)

(1) הלוואה לזמן ארוך - ראה חישוב "שווי נאות" של ההלוואה בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.

ש"ח

80	מסים נדחים, נטו :
(24)	בגין הרכוש הקבוע
56	בגין ההלוואה
<u>56</u>	

(*) ראה חישוב בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.

(3) סך הנכסים, נטו : $1000 - 100 = 1100$

2.2.2.2 ליום 31 בדצמבר 1993 :

במאזן המאוחד של חברה א' ש"ח	עודף העלות ש"ח	במאזן חברה ב' ש"ח	הסברים
800	-	800	מזומנים ושווי מזומנים
1,010	(190)	1,200	רכוש קבוע, נטו הלוואה לזמן
(455)	45	(500)	ארוך
52	52	-	מסים נדחים
<u>1,407</u>	<u>(93)</u>	<u>1,500</u>	(4)

(1) רכוש קבוע, נטו - מופחת במקביל להפחתתו במאזן חברה ב' : $1,178 \times \frac{6}{7} = 1,010$

(2) הלוואה לזמן ארוך מוצגת בערכה הנוכחי בהתאם לריבית האפקטיבית לפיה הוערכה הלוואה במועד הרכישה. ראה חישוב בסעיף 1.3.2.2 של הדגמה 1 לעיל.

(3) מסים נדחים - בהתאם ליתרת ההפרשים הזמניים:
 $(- 190 + 45) - \times 36\% = 52$

(4) סך הנכסים, נטו: $1500 - 93 = 1407$

2.2.3 מאזני חברה א':

ה ח ב ר ה		מ א ו ח ד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
1992	1993	1992	1993	
--	--	200	800	מזומנים ושווי
1,000	1,407	--	--	מזומנים
--	--	1,178	1,010	השקעה בחברה ב'
--	--	(434)	(455)	רכוש קבוע, נטו
--	--	56	52	הלוואה לזמן ארוך
(1,000)	(1,000)	(1,000)	(1,000)	מסים נדחים
--	(407)	--	(407)	הון מניות
--	--	--	--	עודפים
====	====	====	====	

3. הדגמה לאופן הטיפול ברכישה של חלק ממניות חברה בת

3.1 נתונים

הנתונים זהים לנתונים בהדגמה 1 דלעיל, פרט לכך שחברה א' רכשה 80% (ולא 100%) ממניות חברה ב' בעלות של 1,200 ש"ח.

3.2 פתרון

3.2.1 חישוב המוניטין במועד הרכישה:

ש"ח	עלות ההשקעה
1,200	בני כוי - חלק חברה א' (80%)
	"בשווי הנאות" של הנכסים,
	נטו של חברה ב'
$1,232 \times 80\%$ (1)	<u>986</u>
	<u>(214)</u>

(*) ראה חישוב בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.

3.2.2 הנכסים וההתחייבויות של חברה ב' כפי שנכללים במאזנה וכפי שייכללו במאזנים המאוחדים של חברה א':

3.2.2.1 ליום 31 בדצמבר 1992:

במאזן המאוחד של חברה א'	עודף העלות 80% ההפרש בין "השווי הנאות" לבין השווי פנקסי	במאזן חברה ב'	
שווי פנקסי בתוספת עודף העלות	שווי פנקסי	שווי פנקסי	
ש"ח	ש"ח	ש"ח	
200	-	200	מזומנים ושווי מזומנים
1,512	(1) 112	1,400	רכוש קבוע, נטו
214	214	-	מוניטין
(447)	(2) 53	(500)	הלוואות לזמן ארוך
(59)	(3) (59)	-	מסים נדחים
<u>1,420</u>	<u>320</u>	<u>1,100</u>	
(220)		(4) (220)	זכויות המיעוט
<u>1,200</u>			

הסברים

$$\begin{aligned} (1) \quad & 1,540 - 1,400 \times 80\% = 112 \quad (**) \\ (2) \quad & 434 - 500 \times 80\% = 53 \quad (**) \\ (3) \quad & 74 \times 80\% = 59 \quad (*) \text{ או } 59 \times 36\% = 112 + 53 \\ (4) \quad & 1,100 \times 20\% = 220 \\ (*) \quad & \text{ראה נתונים בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.} \end{aligned}$$

3.2.2.2 ליום 31 בדצמבר 1993 :

במאזן המאוחד של חברה א' ש"ח	יתרת עודף העלות ש"ח	במאזן חברה ב' ש"ח	
800	-	800	מזומנים ושווי
1,296	⁽¹⁾ 96	1,200	מזומנים
171	⁽²⁾ 171	-	רכוש קבוע, נטו
(464)	⁽³⁾ 36	(500)	מוניטין
(47)	⁽⁴⁾ (47)	-	הלוואה לזמן ארוך
<u>1,756</u>	<u>256</u>	-	מסים נדחים
<u>(300)</u>		<u>1,500</u>	
<u>1,456</u>		⁽⁵⁾ <u>(300)</u>	זכויות המיעוט

הסברים:

$$\begin{aligned} (1) \quad & 112 \times 6/7 = 96 \\ (2) \quad & 214 \times 4/5 = 171 \\ (3) \quad & (455 - 500) \times 80\% = 36 \quad (**) \\ (4) \quad & 59 \times 80\% = 47 \quad (*) \text{ או } 47 \times 36\% = 96 + 36 \\ (5) \quad & 1,500 \times 20\% = 300 \\ (*) \quad & \text{ראה חישוב בסעיף 1.3.2.2 של הדגמה 1 לעיל.} \end{aligned}$$

3.2.3 מאזני חברה א':

החברה		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
1992	1993	1992	1993	
ש"ח	ש"ח	ש"ח	ש"ח	
--	--	200	800	מזומנים ושווי
1,200	1,456	--	--	מזומנים
--	--	1,512	1,296	השקעה בחברה ב'
--	--	(447)	(464)	רכוש קבוע, נטו
--	--	(59)	(47)	הלוואה לזמן ארוך
--	--	(220)	(300)	מסים נדחים
(1,200)	(1,200)	(1,200)	(1,200)	זכויות המיעוט
--	(256)	-	(256)	הון המניות
--	--	-	--	עודפים
==	==	==	==	

3.3 אופן הניכוי מהנכסים הלא-כספיים של עודף "השווי הנאות" על עלות הרכישה, כאשר הרכישה היתה של חלק ממניות החברה הבת

על-פי נתוני ההדגמה (הכלולים בסעיף 3.1 לעיל), עלות הרכישה גבוהה מחלק חברה א' (80%) "בשווי הנאות" של הנכסים, נטו של החברה הבת, ובהתאם נוצר מוניטין חיובי.

אילו נתוני ההדגמה היו שונים וחלק חברה א' (80%) "בשווי הנאות" של הנכסים, נטו של החברה הבת היה גבוה מעלות הרכישה, היה עולה הצורך לנכות את עודף "השווי הנאות" על עלות הרכישה מנכסים לא-מוחשיים של החברה הבת והיתרה מהנכסים הלא-כספיים המוחשיים, באופן יחסי ל"שוויים הנאות". במקרה של רכישה של חלק ממניות חברה בת (כמו בהדגמה זו - 80%), הנכסים וההתחייבויות במאזן המאוחד, לפני ביצוע הניכוי של העודף האמור, אינם מוצגים ב"שוויים הנאות" המלא אלא בערכם הפנקסי בספרי החברה הבת בתוספת סכום השווה למכפלה של ההפרש בין "השווי הנאות" לבין השווי הפנקסי בשיעור ההחזקה של חברה א' במניות חברה ב' (80%); דהיינו - נכסים אלה כלולים, לפי הניכוי האמור, לפי "השווי הנאות" מנקודת ראות החברה האם בלבד, ללא מתן ביטוי לחלק של בעלי המניות החיצוניים (חלק המיעוט).

ראוי להדגיש, שגם במקרה זה, בו הנכסים אינם מוצגים ב"שוויים הנאות" המלא, עודף "השווי הנאות" על עלות הרכישה, לאחר ניכוי מהנכסים הלא-מוחשיים, ינוכה מהנכסים הלא-כספיים המוחשיים באופן יחסי ל"שוויים הנאות" המלא של נכסים אלה, ולא ל"שוויים הנאות" מנקודת ראות החברה האם.

4. הדגמה לאופן הטיפול ברכישת השקעה לשיעורין

4.1 נתונים

4.1.1 הנתונים זהים לנתונים בהדגמה 1 דלעיל, פרט לאמור בסעיפים דלהלן.

4.1.2 חברה א' רכשה מניות של חברה ב', כדלקמן:

ביום 31 בדצמבר 1991 - 10%, בעלות של 100 ש"ח.
 ביום 31 בדצמבר 1992 - 50%, בעלות של 800 ש"ח.
 ביום 31 בדצמבר 1993 - 20%, בעלות של 400 ש"ח.

4.1.3 ביום 31 בדצמבר 1993 העריכה חברה א' את "השווי הנאות" של הרכוש הקבוע של חברה ב' ב-1,600 ש"ח ואת שיעור הריבית השנתית, לגבי התחייבויות ברמת סיכון ותקופת פירעון דומות להלוואה של חברה ב', ב-5%.

4.2 פתרון

4.2.1 חישוב המוניטין ברכישה מיום 31.12.92:

חישוב המוניטין ייעשה לראשונה ליום 31 בדצמבר - 1992 יום בו שיעור ההחזקה של חברה א' בחברה ב' עלה לראשונה על - 25% כדלקמן:

100 + 800	<u>ש"ח</u> 900	עלות ההשקעה בניכוי - חלק חברה א' (60%) ב"שווי הנאות" של הנכסים, נטו
(*) 1,232 × 60%	<u>739</u>	של חברה ב'
	<u>161</u>	

(*) ראה חישוב בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.

4.2.2 הנכסים וההתחייבויות של חברה ב' כפי שנכללים במאזנה ליום 31.12.92 וכפי שייכללו במאזן המאוחד של חברה א' ליום 31.12.92 :

במאזן המאוחד של חברה א'	עודף העלות 60% מהפרש בין "השווי הנאות" לבין השווי הפנקסי	במאזן חברה ב'	
העלות ש"ח	הפנקסי ש"ח	שווי פנקסי ש"ח	
200	-	200	מזומנים ושווי
1,484	⁽¹⁾ 84	1,484	מזומנים
161	161	-	רכוש קבוע, נטו
(460)	⁽²⁾ 40	(500)	מוניטין
<u>(45)</u>	⁽³⁾ <u>(45)</u>	-	הלוואה לזמן
1,340	<u>240</u>	<u>1,100</u>	ארוך
<u>(440)</u>		⁽⁴⁾ (440)	מסים נדחים
<u>900</u>			זכויות המיעוט

הסברים :

$$(1) \quad 84 = 60\% \times (1,540 - 1,400)^{(*)}$$

$$(2) \quad 40 = 60\% \times (434 - 500)^{(*)}$$

$$(3) \quad 45 = 60\% \times 74^{(*)} \text{ או } 45 = 36\% \times (84 + 40)$$

$$(4) \quad 440 = 40\% \times 1,100$$

(*) ראה נתונים בסעיף 1.3.1 של הדגמה 1 לעיל.

4.2.3 חישוב המוניטין ברכישה מיום 31.12.93 :

<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
400		עלות ההשקעה
		בני כוי - חלק חברה א' (20%)
		"בשווי הנאות" של הנכסים, נטו
		של חברה ב':
	800	מזומנים ושוי מזומנים
	1,600	רכוש קבוע, נטו
	(472)	הלוואה לזמן ארוך(*)
	<u>(154)</u>	מסים נדחים (**)
	<u>1,774</u>	
<u>355</u>		חלק חברה א' - 20%
<u>45</u>		

(*) "השווי הנאות" של ההלוואה:

$$\frac{500 \times 2\%}{1.05} + \frac{500 \times 102\%}{1.05^2} = 472$$

<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
		(**) מסים נדחים:
		בגין הרכוש הקבוע:
	1,600	"שווי נאות"
	<u>1,200</u>	שווי פנקסי
144 = 36% × 400		
	(472)	בגין ההלוואה:
	<u>(500)</u>	"שווי נאות"
		שווי פנקסי
10 = 36% × 28		
	<u>---</u>	
154 = 36% × <u>428</u>		

4.2.4 הנכסים וההתחייבויות של חברה ב' כפי שנכללים במאזנה ליום 31.12.93 וכפי שייכללו במאזן המאוחד של חברה א' ליום 31.12.93 :

במאזן המאוחד של חברה א'	יתרת	עודף העלות השני 20% מההפרש בין "השווי הנאות" לבין השווי הפנקסי	במאזן חברה ב'	
שווי פנקסי בתוספת עודפי העלות ש"ח	עודף העלות הראשון ש"ח	ש"ח	שווי פנקסי ש"ח	
800	-	-	800	מזומנים ושווי
1,352	(4) 72	(1) 80	1,200	מזומנים
174	(5) 129	45	-	רכוש קבוע, נטו
(467)	(6) 27	(2) 6	(500)	מוניטין
(67)	(7) (36)	(3) (31)	-	הלוואה לזמן ארוך
<u>1,792</u>	<u>192</u>	<u>100</u>	<u>1,500</u>	מסים נדחים
(300)			(8) (300)	זכויות המיעוט
<u>1,492</u>				

הסברים :

$$\begin{aligned} (1) \quad & 80 = (1,600 - 1,200) \times 20\% \\ (2) \quad & 6 = (472 - 500) \times 20\% \\ (3) \quad & 31 = (80 + 6) \times 36\% \\ (4) \quad & 72 = .84 \times 6/7 \\ (5) \quad & 129 = .161 \times 4/5 \\ (6) \quad & 27 = ((*)455 - 500) \times 60\% \\ (7) \quad & 36 = (72 + 27) \times 36\% \text{ או } 36 = 59 \times 60\% (*) \\ (8) \quad & 300 = 1,500 \times 20\% \end{aligned}$$

(*) ראה חישוב בסעיף 1.3.2.2 של הדגמה 1 לעיל.

4.2.5 מאזני חברה א':

החברה		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
1992	1993	1992	1993	
ש"ח	ש"ח	ש"ח	ש"ח	
400	-	600	800	מזומנים ושווי
				מזומנים
900	1,492	-	-	השקעה בחברה ב'
-	-	1,484	1,352	רכוש קבוע, נטו
-	-	161	174	מוניטין
-	-	(460)	(467)	הלוואה לזמן ארוך
-	-	(45)	(67)	מסים נדחים
-	-	(440)	(300)	זכויות המיעוט
<u>(1,300)</u>	<u>(1,300)</u>	<u>(1,300)</u>	<u>(1,300)</u>	הון המניות
-	<u>(192)</u>	-	<u>(192)</u>	עודפים
-;	-;	-;	-;	
=====	=====	=====	=====	